

УДК 336.24(477)

Біленко О.В.¹, Назаров О.В.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕз-0314м НУ «Запорізька політехніка»

ОРГАНІЗАЦІЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Митна система України є ключовим елементом державного механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Вона виконує важливі функції – фінансову, контрольну, регулятивну та захисну. У процесі євроінтеграції митна служба стає одним із головних інструментів адаптації економічних відносин України до стандартів Європейського Союзу.

Одним із пріоритетів митної політики України є наближення до положень Митного кодексу ЄС (Union Customs Code), який визначає єдині принципи організації митних процедур у державах-членах ЄС. Йдеться про гармонізацію законодавства, спрощення митних формальностей, цифровізацію процесів та посилення взаємодії з бізнесом.

1. Цифровізація та інновації у митних процедурах. Розвиток інформаційних технологій суттєво змінює підхід до митного контролю. В Україні активно впроваджується система «Єдине вікно», яка дозволяє автоматизувати обмін даними між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та державними органами. Також розширюється використання електронних декларацій, що забезпечує скорочення тривалості оформлення вантажів.

Важливим напрямом є впровадження міжнародної системи NCTS (New Computerised Transit System), до якої приєдналась Україна у 2022 році як кандидат на вступ до Європейського Союзу. NCTS – це єдина електронна система митного транзиту, яка забезпечує швидкий, безпечний та уніфікований обмін інформацією між митницями різних країн, яка створює умови для прозорого та швидкого транзиту товарів, спрощуючи міжнародну торгівлю. Ця система є ключовою складовою інтеграції України до єдиної європейської митної зони.

Крім того, впроваджується концепція e-Customs та ініціатива EU4Digital, які передбачають цифрову взаємодію між митними адміністраціями країн ЄС і партнерів, зокрема України. Це підвищує ефективність митного контролю, зменшує корупційні ризики та сприяє розвитку міжнародної торгівлі.

2. Гармонізація законодавства та адміністрування митних платежів. Процес євроінтеграції передбачає адаптацію українського митного законодавства до норм і принципів ЄС. Особливе значення має впровадження ризик-орієнтованих підходів у митному контролі, коли ресурси спрямовуються на об'єкти з високим рівнем ризику, а «білі» компанії

отримують спрощення.

Розвивається інститут авторизованого економічного оператора (АЕО) – підприємства, яке довело свою надійність і отримало пільговий режим митного оформлення. Це сприяє створенню партнерських відносин між бізнесом та митними органами, підвищує рівень довіри та прозорості.

3. Розвиток транзитного потенціалу України. Вигідне географічне положення між Європою та Азією відкриває великі можливості для розвитку міжнародного транзиту. Удосконалення митних процедур дозволить підвищити конкурентоспроможність українських логістичних коридорів і збільшити обсяги транзитних перевезень. З грудня 2022 року Україну офіційно включено до розширеної трансєвропейської транспортної мережі TEN-T (Trans-European Transport Network), що була створена ЄС для розвитку єдиної, ефективної та взаємопов'язаної системи транспортних маршрутів по всій Європі. Ця подія відкриває можливості для розвитку міжнародної торгівлі та спрощення перевезень між Україною та ЄС.

З 2021 року Україна є повноправним учасником системи eTIR, яка забезпечує повний цифровий обмін даними між митними органами країн-учасниць та перевізниками. Перспективним напрямом є інтеграція національної митної системи з глобальною eTIR-платформою, що стане черговим кроком до повної цифровізації митних процедур та євроінтеграції.

4. Вплив митних реформ на бізнес-середовище. Спрощення митних процедур позитивно впливає на ділову активність, зменшує адміністративний тиск та сприяє легалізації зовнішньоекономічних операцій. Важливим завданням є забезпечення передбачуваності дій митних органів, мінімізація людського фактору та корупційних ризиків. У цьому контексті цифровізація митних процесів має вирішальне значення.

Водночас, успішна реалізація реформ потребує належної підготовки кадрів, удосконалення управлінської культури та формування професійної етики державних службовців.

5. Перспективи інтеграції до європейської митної спільноти. Україна поступово інтегрується в європейський економічний простір. Участь у спільних митних програмах і робочих групах ЄС сприяє обміну досвідом, уніфікації процедур та підвищенню рівня довіри між адміністраціями. Впровадження стандартів ЄС також стимулює розвиток митної інфраструктури, автоматизацію процесів і створення сприятливих умов для бізнесу.

Отже, організація митних процедур в Україні в умовах євроінтеграції потребує комплексного, системного підходу. Його складовими є законодавча гармонізація, технологічна модернізація, посилення взаємодії з бізнесом і розвиток кадрового потенціалу митних органів. За умови ефективної реалізації цих напрямів Україна створить сучасну, прозору й конкурентоспроможну митну систему, інтегровану до європейського економічного простору.